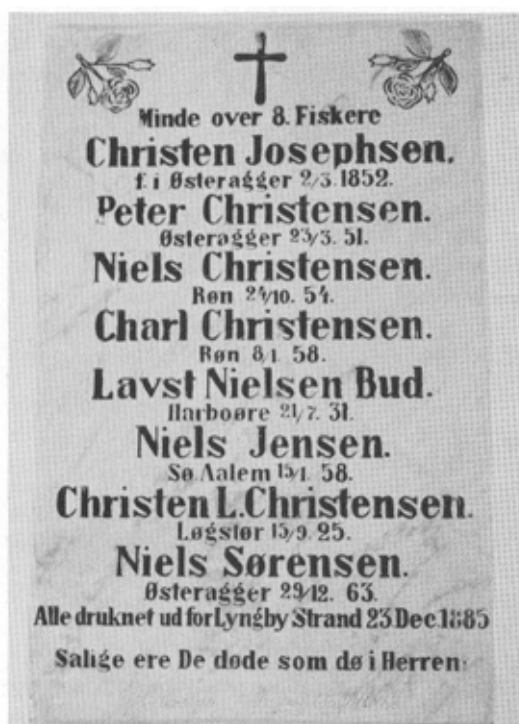

Da ulykken ramte Lyngby

af Eskil Hvam Jessen

Mindetavlen i Hvidbjerg kirke. Bemærk, at efternavnet Rud er blevet til Bud, og at der er uoverensstemmelse mellem stavemåden på tavlen og i kirkebogen (Charl/Carl).

Mindetavlen, som er gengivet herover, findes på Hvidbjerg V. Aa kirkeskibs sydmur. Den minder kirkegængerne om havboernes farefulde erhverv og ved at dykke lidt ned i historien bag tavlen, får man et indblik i, hvorledes den store fiskeriulykke den 23. december 1885 greb ind i det lille samfunds hverdag, og hvordan medfølelse og offervilje gav sig kontante udtryk både i de omgivende sogne og i mange andre egne af Danmark.

I 100-året for denne tragiske ulykke, må det være af interesse at skildre begivenhederne, dels som de er beskrevet i samtidige aviser, og dels som øjenvidner har oplevet dem.

Den 23. december 1885 tog fiskerne fra Lyngby på havet. Vejret var pænt, og man håbede at skaffe sig lidt fortjeneste til den forestående jul. Der var 2 sejl- og robåde med 6 mand i hver og 3 små pramme med 2 mand i hver. Hen på formiddagen kulede det op, og bådene måtte søge mod land. Her var brændingen allerede så voldsom, at flere af bådene blev liggende udenfor revlen. Uvejret tiltog i styrke, og én af de små både forsøgte at komme i land, og på mirakuløs vis reddede de to mænd sig ind på stranden. Senere forsøgte én af

de store både at slippe igennem bråddet, men den kæntrede og alle 6 ombordværende fiskere druknede. I denne båd var 3 brødre, som sammen gik i døden. De var alle gift og havde hver 3 børn i alderen 1-6 år. Snart efter forsøgte en anden af prammene at nå stranden, men også den forsvandt i bølgerne og de to ombordværende druknede på samme sted som deres kammerater fra den anden båd. Mændene i den 3. pram roede nu udad i håbet om at møde den større båd med 6 mand. Det lykkedes for dem at komme ombord i denne båd, og de lod deres egen pram drive for vind og vejr. Som ved et under kom den store båd gennem den frygtelige brænding, og de 8 frelste fiskere bøjede straks knæ på stranden og takkede Gud for frelsen.

Det siger sig selv, at denne drukneulykke i mange år satte sine spor i det lille samfund. Næsten halvdelen af byens fiskere var på én gang revet bort, og der var ikke et hjem, som ikke var berørt af ulykken og havde mistet nære slægtninge og forsørgere. Af de druknede var der 6 familiefædre med 9 uforsørgede børn, og en syvende forsørgede sine gamle forældre.

Julen blev selvsagt en sorgens tid, og nytårsdag blev de fiskere, der drev i land ved Lyngby strand, begravet på Hvidbjerg v. Aa kirkegård. Disse fem var: Lavst Nielsen Rud, Peter Christensen, Niels Christensen, Charl Christensen og Niels Sørensen.

Om begravelsen kan vi læse i Thisted Amtsavis 4. januar 1886: Følget var stort. Det bestod af 14 vogne, hvoraf de fem forreste kørte ligene og de øvrige kvinderne. Foran toget gik to mand med flag. Kirken kunne ikke nær rumme de mange mennesker, der ønskede at deltage i højtideligheden - heriblandt mange embedsmænd og mange langvejs fra. Kirken var smukt pyntet og sognepræst Colding holdt en gribende tale over salmedigteren P. Hedelunds ord: "Med sorgen og klagen hold måde", men "på grund af gråd og trængsel er det ikke vor meddeler muligt at gengive indholdet i sammenhæng" - skriver avisen.

Ligene blev sænket i en fælles grav (som i øvrigt stadig findes), og da præsten på de pårørendes vegne bragte det forkrænkelige støv det sidste farvel, blev der en forfærdelig gråd,

nogle besvime, og der var kun få, som ikke fældede tårer. Ligfølget var det største, der i mands minde havde været samlet på Hvidbjerg kirkegård.

De øvrige 3 fiskere havde havet på dette tidspunkt endnu ikke givet tilbage, men i løbet af de følgende uger drev også de i land, og Christen Josephsen blev begravet på Hune kirkegård den 10. januar. Christen L. Christensen blev fundet 2. januar ved Lild vestre strand og blev ført hjem og begravet ved siden af de andre den 10. januar. Niels Jensen drev ligeledes i land ved Lild vestre strand og han fik sin grav på Lild kirkegård den 17. januar 1886. I kirkebogen der er han opført som en ca. 30-årig, uidentificeret mand, efter klædedragten at dømme fisker.

Den tragiske ulykke, der greb så dybt ind i det lille samfunds hverdag, påkaldte sig opmærksomhed og medfølelse landet over, men naturligvis er det de lokale aviser, der beretter udførligst om ulykken. Efter det første chok giver Thisted Amtsavis sig til at se bagud - ridse liniere op for, hvad der burde have været gjort for at undgå ulykker af denne art. I året 1885 er der på Thisted Amts kyster druknet op mod 30 fiskere, så derfor er det på høje tid, at myndighederne gør noget.

Ved Lyngby findes der ingen redningsbåd, (*raketstation oprettet 1882, redningsbåd bevilget 1920 - red.*) og afstanden til redningsstationerne i Agger og Vorupør er så stor, at der vil gå mindst 5-6 timer, før en båd derfra vil kunne være fremme. Avisen mener, at en redningsbåd i Lyngby ville kunne afværge sådanne katastrofer, da fiskerne så ikke ville forsøge at gå ind, før de får hjælp.

Hertil kan vi jo så indskyde, at det vil være vanskeligt at bemane en redningsbåd, når alle fiskere er på havet.

Avisen ser også på andre foranstaltninger, der kunne redde fiskerne levende i land. Havde de været udstyret med redningsbælter af moderne type, kunne de holde sig flydende, til hjælpen nåede frem. Disse nye redningsbælter er

oppustelige, nemmere at arbejde med og mere effektive end de gamle korkbælter, og regeringen har allerede foreslået, at der bevilges en sum til anskaffelse af sådant udstyr til fiskerne, der ikke har råd til at betale hele beløbet selv, men på grund af de ulykkelige politiske forhold blev pengene ikke bevilget. ”Visnepolitikken fik ingen ende”, er avisens kommentar. Hermed

henvises til den politiske strid mellem partierne Højre og Venstre.

I den følgende tid er der flere indlæg i avisen, hvor man blandt andet kritiserer redningsvæsenet som dårligt organiseret og ineffektivt. Man ønsker bedre uddannelse af redningsmændene og bedre materiel. Staten bør træde ind i bestræbelserne for at skaffe kystfiskerne større sikkerhed i deres farefulde erhverv.

Medens der således gik politik i sagen, rejste der sig en enestående medfølelse og offervilje i befolkningen. Landets aviser opfordrede til at sende bidrag til de druknede fiskeres efterladte, og fra hele landet strømmede bidragene ind. Det første bidrag - og vel også det største - på 300 kr. kom fra kongen. Hermed var en indsamling, som strakte sig langt ind i 1886, startet, og af indsamlingslisterne ser vi, at også mennesker, der selv sad i trange kår, har ønsket at være med. Således er der mange beløb på 50 øre. Samtlige sogne i Thy ydede deres bidrag, og alle egne af Danmark var med på listerne.

